Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central (judecător Toma Alexandru)
Dosarul nr.2ac-88/24 (2-24115441-03-2rc-18122024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

07 martie 2025
mun.Bălţi

Instanța compusă din:
Președintele completului Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Stanislav Grosu

examinând, fără citarea părților, recursul declarat de SRL „Vadalex-Agro" prin intermediul avocatului Prodan Andrei împotriva încheierii judecătoriei Edineț, sediul central, din 28 noiembrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea formulată de SRL „Vadalex-Agro" către GȚ „Roșca I.M. s. Lopatnic" și Roșca Ion, privind confirmarea tranzacției și eliberarea titlurilor executorii de executare silită,

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței:

La 11 octombrie 2024, SRL „Vadalex-Agro" s-a adresat cu cerere în judecată către GȚ „Roșca I.M. s. Lopatnic" și Roșca Ion, privind confirmarea tranzacției și eliberarea titlurilor executorii de executare silită.

În motivarea cererii s-a invocat că, la 05 iunie 2024, creditorul SRL „Vadalex-Agro" împreună cu debitorul GȚ „Roşca I.M. s.Lopatnic" şi Roşca Ion, au înaintat cererea către Mediatorul autorizat Pînzaru Dorian de a media litigiul pe marginea existenței unei datorii solidare a debitorului GȚ „Roşca I.M s.Lopatnic" și Roșca Ion față de creditorul SRL „Vadalex-Agro", ca rezultat al neonorării obligațiunilor pecuniare ce reies din contractul de vânzare – cumpărare cu plată la termen şi plafon de credit nr.120 KS-ZD din 14 martie 2023 şi contractul de fidejusiune nr.06 VA- RI-RI din 03 iunie 2024.

Astfel, la 05 iunie 2024, în cadrul procedurii de mediere nr.72/PD a fost încheiată tranzacția conform căreia:

3.1. Debitorii GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic" şi Roşca Ion recunosc integral existența obligației solidare față de SRL „Vadalex-Agro", şi anume a datoriei în mărime de 312170,31 MDL şi penalitatea în mărime de 478 556,61 MDL, iar în total suma de 790726,92 MDL.

3.2. La momentul semnării prezentei tranzacții, între părți nu există altă datorie, pretenție sau obligație pecuniară nestinsă cu excepția celor prevăzute în pct.3.1.

3.3. Astfel, în vederea realizării obiectului tranzacției, debitorii GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic" şi Roșca Ion achită în beneficiul creditorului SRL „Vadalex-Agro" suma de 364170,31 MDL care este formată din:

- 312 170,31 MDL ce constituie datoria;
- 52 000,00 MDL ce constituie parțial din penalitatea contractuală.

3.4. SRL „Vadalex-Agro" acceptă achitarea parțială a obligației pecuniare prevăzute la pct.3.3 şi anume suma de 364 170,31 MDL de la GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic" şi Roşca Ion cu condiția că aceștia vor respecta următorul grafic:

- 30 000,00 MDL până la data de 15.07.2024;
- 334 170,32 MDL până la data de 30.10.2024.

3.5. În caz dacă Debitorii GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic", sediul r. Edineţ, s. Lopatnic, MD-4635, c/f 1024604005754 şi Roşca Ion, a.n. *****, IDNP *****, buletin nr. *****, domiciliat la adresa: r. ***** nu vor respecta cel puțin o tranșă din graficul de achitare prevăzut la pct.3.4. din prezenta Tranzacție, aceștia vor achita creditorului SRL „Vadalex-Agro" sediul: MD-2071, mun. Chişinău, str. Liviu Deleanu 7/6, c/f 1005600000251, imediat suma de 790 726,92 MDL, cu deducerea sumelor achitate.

Informează că prin procesul-verbal din 05 iunie 2024 în temeiul art.23 alin.(2) al Legii nr.137 din 03.07.2015, a fost încetată procedura de mediere.

La fel a comunicat că, până în prezent, cu referire la actul de verificare pârâții nu au respectat termenul de achitare prevăzut la pct.3.4. a Tranzacției şi rămân indiferenți față de obligațiile sale ce reies din Tranzacția din 05 iunie 2024, ceea ce a impus reclamantul de a înainta prezenta cerere.

Solicită creditorul SRL „Vadalex-Agro" confirmarea Tranzacției de împăcare nr.72/PD din 05 iunie 2024, mediată de mediatorul autorizat Dorian Pînzaru, în cadrul procedurii de mediere nr.72/PD, între creditorul SRL „VadalexAgro" şi debitorii GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic" şi Roşca Ion și eliberarea a două titluri executorii, susceptibile de executare silită.

Prin încheierea judecătoriei Edineț, sediul central, din 28.11.2024, s-a refuzat confirmarea tranzacției de împăcare prin mediere din 05 iunie 2024, încheiată între SRL „Vadalex-Agro", GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic" și Roșca Ion.

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu încheierea judecătoriei Edineț, sediul central, din 28.11.2024, SRL „Vadalex-Agro" prin intermediul avocatului Prodan Andrei, la data de 11.12.2024 (conform ștampilei aplicate pe plicul poștal – f.d.48) a atacat-o

cu recurs, solicitând casarea soluției instanței de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de recurs, avocatul Prodan Andrei în interesele recurentei SRL „Vadalex-Agro” și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării, totodată reiterând argumentele cererii de chemare în judecată.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, examinând înscrisurile, Colegiul civil consideră recursul pasibil admiterii, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.425 CPC, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, încheierea recurată a fost emisă la 28.11.2024 (f.d.34) și expediată în adresa părților prin scrisoare cu aviz, la data de 29.11.2024 (f.d.39), care a fost recepționată de SRL „Vadalex-Agro” la data de 06.12.2024, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d.41), iar la 11.12.2024 (conform ștampilei aplicate pe plicul poștal – f.d.48) ultima prin intermediul avocatului Prodan Andrei a contestat-o cu recurs (f.d.42). În atare ordine de idei, Colegiul civil constată că recursul a fost declarate în termen legal.

Conform art.426 alin.(3) CPC, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.*

Potrivit cu art. 427 lit.(b) CPC, *instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.*

Probatoriul cauzei denotă faptul că, la data de 05.06.2024 între SRL „Vadalex-Agro” și GŢ „Roşca I.M. s.Lopatnic”, și Roşca Ion, în temeiul art.32 al Legii cu privire la mediere nr.137 din data de 03.07.2015, a fost încheiată tranzacția cu nr.72/PD, cu următoarele condiții/clauzele tranzacției:

3.1. Debitorii GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic” şi Roşca Ion recunosc integral existența obligației solidare față de SRL „Vadalex-Agro”, şi anume a datoriei în mărime de 312170,31 MDL şi penalitatea în mărime de 478 556,61 MDL, iar în total suma de 790726,92 MDL.

3.2. La momentul semnării prezentei tranzacții, între părți nu există altă datorie, pretenție sau obligație pecuniară nestinsă cu excepția celor prevăzute în pct.3.1.

3.3. Astfel, în vederea realizării obiectului tranzacției, debitorii GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic" şi Roșca Ion achită în beneficiul creditorului SRL „Vadalex-Agro" suma de 364170,31 MDL care este formată din:

- 312 170,31 MDL ce constituie datoria;
- 52 000,00 MDL ce constituie parțial din penalitatea contractuală.

3.4. SRL „Vadalex-Agro" acceptă achitarea parțială a obligației pecuniare prevăzute la pct.3.3 şi anume suma de 364 170,31 MDL de la GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic" şi Roşca Ion cu condiția că aceștia vor respecta următorul grafic:

- 30 000,00 MDL până la data de 15.07.2024;
- 334 170,32 MDL până la data de 30.10.2024.

3.5. În caz dacă Debitorii GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic", sediul r. Edineț, s. Lopatnic, MD-4635, c/f 1024604005754 şi Roşca Ion, a.n. *****, IDNP *****, buletin nr. *****, domiciliat la adresa: r. ***** nu vor respecta cel puțin o tranșă din graficul de achitare prevăzut la pct.3.4. din prezenta Tranzacție, aceștia vor achita creditorului SRL „Vadalex-Agro" sediul: MD-2071, mun. Chişinău, str. Liviu Deleanu 7/6, c/f 1005600000251, imediat suma de 790 726,92 MDL, cu deducerea sumelor achitate, (f.d.6).

Potrivit procesului-verbal din 05 iunie 2024, în temeiul art.23 alin.(2) al Legii nr.137 din 03.07.2015, a fost încetată procedura de mediere, (f.d.9).

Iar, la 11 octombrie 2024, SRL „Vadalex-Agro" s-a adresat cu cerere în judecată către GȚ „Roșca I.M. s. Lopatnic" și Roșca Ion, privind confirmarea tranzacției și eliberarea titlurilor executorii de executare silită, (f.d.1).

Prin încheierea judecătoriei Edineț, sediul central, din 28.11.2024, s-a refuzat confirmarea tranzacției de împăcare prin mediere din 05 iunie 2024, încheiată între SRL „Vadalex-Agro", GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic" și Roșca Ion, (f.d.34).

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut că, la prezenta cerere nu a fost prezentat calculul din care ar rezulta suma datorată de debitorul GȚ „Roşca I.M. s.Lopatnic" şi anume datoria în mărime de 312 170,31 MDL şi penalitatea în mărime de 478 556,61 MDL. Astfel, nefiind prezentate informații privind suma datoriei și perioada de calcul a acesteia, formată în baza contractului de vânzare – cumpărare cu plată la termen și plafon de credit nr.120 KS-ZD din 14 martie 2023, judecătorul constată că această datorie nu este una certă, ci litigioasă.

Subsecvent instanța inferioară a conchis că, creditorul pretinde de la debitor o datorie rezultată din relația conflictuală apărută între SRL „Vadalex-Agro" și GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic" privind executarea contractului de vânzare – cumpărare cu plată la termen și plafon de credit nr.120 KS-ZD din 14 martie 2023, iar

fidejusorul Roșca Ion garantează niște obligații care nu au la bază un contract de fidejusiune, care la fel nu a fost anexat la prezenta cerere.

La fel, instanța de prim nivel a remarcat că, confirmarea unei asemenea tranzacții, este în mod evident inechitabilă și încalcă normele imperative ale legii, dar și drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei. Totodată subliniind că, este indubitabilă forța obligatorie a contractului, însă contractul nu are putere legală dacă contravine normelor imperative, bunelor moravuri.

Finalmente instanța de fond a concluzionat că, în speță sunt întrunite temeiurile legale de a refuza confirmarea tranzacției cu privire la mediere din 05 iunie 2024, încheiată între GȚ „Roşca I.M. s. Lopatnic" în calitate de debitor, Roșca Ion în calitate de fidejusor și SRL „Vadalex- Agro" în calitate de creditor.

În termen legal, SRL „Vadalex-Agro" prin intermediul avocatului Prodan Andrei a declarat recurs împotriva încheierii judecătoriei Edineț, sediul central, din 28.11.2024, solicitând casarea încheierii, cu restituirea cauzei la rejudecare, (f.d.42).

La rândul său Colegiul civil va reține prevederile art.1917 alin.(1) - (2) Cod civil care relevă că, *tranzacţia este contractul prin care părţile previn un proces ce poate să înceapă, termină un proces început sau rezolvă dificultăţile ce apar în procesul executării unei hotărâri judecătoreşti. Pentru încheierea tranzacţiei se cere capacitatea necesară de a dispune de obiectul tranzacţiei*.

Potrivit art.32 alin.(1) - (2) al Legii cu privire mediere nr.137 din 03 iulie 2015, *tranzacţia este acordul încheiat de părţi şi contrasemnat de mediator, ca urmare a procesului de mediere, prin care părţile consimt asupra soluționării amiabile a unui litigiu. Tranzacţia trebuie să corespundă condiţiilor de valabilitate prevăzute de prezenta lege, Codul civil şi de alte acte legislative*.

În acord cu art.487 alin.(1) CPC, *cererea de confirmare a tranzacţiei, prin care părţile previn un proces civil, şi de eliberare a titlului de executare silită se depune în scris de către partea procesului de mediere sau reprezentantul legal al acesteia la instanţa judecătorească de la domiciliul sau de la sediul pârâtului*.

Potrivit art.489 alin.(3) CPC, *judecătorul refuză confirmarea tranzacţiei dacă aceasta: a) contravine legii ori încalcă drepturile, libertăţile şi interesele legitime ale persoanei, interesele societăţii sau ale statului; b) a fost încheiată cu încălcarea prevederilor Legii cu privire la mediere*.

În atare ordine de idei, Colegiul civil relevă că, în virtutea principiului disponibilității, părțile aflate într-un conflict au posibilitatea de a soluționa problemele pe cale amiabilă, până a ajunge în instanță, sau dacă una dintre părți a declanșat deja procesul, de a-l finaliza printr-o încheiere judecătorească având la bază o tranzacție de împăcare.

Drept urmare, legiuitorul a pus la îndemâna părților acest mecanism care să le permită găsirea unui compromis sub controlul instanței de judecată, ce vine să

monitorizeze legalitatea și oportunitatea intervenirii acestei instituții, nepermițând inducerea în eroare a părții care se află într-o poziție inferioară sau abuzul de drept. Deci, rolul tranzacției de împăcare este nu numai de a pune capăt procesului dintre ele, în condițiile în care le mulțumește deopotrivă, ci și de a stinge orice posibilitate de litigiu pe viitor în legătură cu obiectul cauzei respective. Controlul instanței de judecată este crucial, date fiind efectele pe care le produce acest act de dispoziție, uneori consecințele fiind grave pentru părți (şi nu numai), acesta trebuie făcut cu respectarea unor condiții bine definite și asigurate prin mecanisme clare oferite de legiuitor.

Astfel, tranzacția reprezintă un contract prin care părțile încetează un proces început sau preîntâmpină un proces ce se poate naște, prin concesii reciproce, constând în renunțări reciproce la pretenții sau în prestații noi săvârșite ori promise de o parte în schimbul renunțării de către cealaltă parte la dreptul litigios. Cu alte cuvinte, tranzacția este acordul intervenit între părți, care este exprimat, realizat în fața instanței de judecată, care, fără a interveni, constată existența sa, deci este un contract judiciar.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una eronată și neîntemeiată, în condițiile în care instanța de fond a dispus refuzarea confirmării tranzacției de împăcare, care corespundea prevederilor art.488 alin.(2) CPC la depunerea cererii în judecată.

Or, art.488 alin.(2) CPC expres indică asupra faptului că, *la cererea de confirmare a tranzacției prin care părțile previn un proces civil şi de eliberare a titlului de executare silită se anexează: a) tranzacția în original; b) convenția de mediere, dacă o astfel de convenție a fost încheiată; c) copia de pe procesul-verbal privind încetarea procesului de mediere; d) după caz, actele ce atestă executarea parțială a tranzacției; e) dovada de plată a taxei de stat şi a taxei de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr.213/2023*.

Iar, în cazul în care, instanța de fond, la etapa soluționării cererii de confirmare a tranzacției și eliberarea titlurilor executorii de executare silită a depistat lipsa calculului din care ar rezulta suma datorată de debitorul GŢ „Roşca I.M. s. Lopatnic", precum și lipsa contractului de fidejusiune care ar confirma că în prezenta speță anume Roșca Ion garantează niște obligații față de SRL „Vadalex-Agro", aceasta era în drept de a le solicita de la creditor, fapt învederat în alin.(3) al art.488 CPC sau de a convoca părțile interesate pentru audieri în ședința de judecată, fapt reflectat în alin.(2) al art.489 CPC.

Deci, reieșind din cele menționate supra Colegiul civil conchide că instanța de fond la soluționarea speței nu a ținut cont de actele procesuale care reglementează procedura de confirmare a tranzacției încheiate în scopul prevenirii

unui proces civil şi de eliberare a titlului executoriu al acesteia, fapt care a dus la emiterea unei soluții pripite, cu privarea reclamantului la un proces echitabil.

Or, art.20 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova prevede că, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, iar în alin.(2) se indică că nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.*

În acest context, Colegiul judiciar amintește că art.6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În acest sens, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

În cauza Bellet vs Franţa (hotărârea din 04.12.1995), Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie concret şi efectiv. Eficiența dreptului de acces impune ca persoana să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale. Legislația referitoare la formalitățile și termenele care trebuie respectate pentru a formula o cerere, dar și aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii să utilizeze o cale de atac disponibilă. Or, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din CEDO presupune ca cererile părților să fie examinate în mod riguros de către instanța sesizată, ceea ce implică, în sarcina instanței, obligația de a examina efectiv mijloacele, argumentele şi probele propuse de părți. Cu alte cuvinte, noțiunea de „*proces echitabil*” cere ca o instanță să fi examinat cu adevărat problemele esențiale ce i-au fost supuse atenției.

Așadar, soluția adoptată de instanța de fond prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art.6 §1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil.

Astfel, pornind de la circumstanțele menționate supra și pentru a nu admite încălcarea dreptului la un proces echitabil, şi pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art.6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, art.20 din Constituția Republicii Moldova şi art.5 din Codul de procedură civilă, relevat şi în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează necesitatea admiterii recursului declarat de SRL „Vadalex-Agro” prin intermediul avocatului Prodan Andrei, şi de a casa încheierea judecătoriei Edineț, sediul central, din 28.11.2024, cauza urmând a fi remisă spre

rejudecare instanței de fond, în același complet de judecată, la etapa soluționării cererii.

În conformitate art.427 lit.(b), art.428 CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de SRL „Vadalex-Agro” prin intermediul avocatului Prodan Andrei.

Se casează integral încheierea judecătoriei Edineț, sediul central, din 28.11.2024, emisă în cauza civilă, la cererea formulată de SRL „Vadalex-Agro” către GȚ „Roșca I.M. s. Lopatnic” și Roșca Ion, privind confirmarea tranzacției și eliberarea titlurilor executorii de executare silită, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță a problemei soluționate prin încheierea casată, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecător: **Elena Grumeza**

Judecători: **Natalia Costaș**

Stanislav Grosu